UUTISET

Kun rokotetaan sekä alan taloudellisesta kannattavuudesta että työssä jaksamisesta, syntyy herkästi itseään ruokkiva negatiivinen kierre. **TOIMINNANJOHTAJA ANTTI SAHI, MTK**

MTK: Valtiovarainministeriön budjettiesitys kurittaa viljelijöitä

MTK pitää leikkauksia kohtuuttomina.

Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK toteaa tiedotteessaan valtiovarainministeriön esitysten kohtelevan viljelijöitä kovakouraisesti.

”Maatalouden kannattavuus on kovaa vauhtia rapautumassa kustannusten noustessa ja kuluttajahintojen polkiessa paikallaan. Maatalouden kansallisten tukien ylisuurella leikkauksella ei ole perusteita ja MTK vaatii hallitusta perumaan ne”, keskusjärjestön tiedotteessa todetaan.

MTK pitää viljelijöiden tukiin liittyviä leikkauksia harkitsemattomina.

EU:n komission päätöksellä Etelä-Suomen kansallisen tuen maksumahdollisuudet kaventuvat 12 miljoonalla eurolla ensi vuonna, mutta leikkaukset ovat nyt lähes kolminkertaiset, 33 miljoonaa euroa.

”Ylimenevät säästöt ovat tarpeettomia. Komission päätöksen mukaisen leikkauksen olisi pitänyt riittää. Varsinkin kun huomioi viljelijöiden taloudellisen tilanteen, ovat säästöt ylimitoitettuja”, sanoo MTK:n toiminnanjohtaja **Antti Sahi**.

Leikkauksia myös sosiaaliturvaan

Hallitus on leikkaamassa maatalousyrittäjien sosiaaliturvaa. Viljelijöiden työhyvinvointia pitäisi MTK:n mukaan päinvastoin parantaa, jotta maatalousyrittäjät jaksaisivat pidempään.

”Tämä oli kokonaan uudenlainen päänavaus. Se, että leikataan viljelijöiden sosiaaliturvasta, on periaatteellinen ratkaisu. Kun rokotetaan sekä alan taloudellisesta kannattavuudesta että työssä jaksamisesta, syntyy herkästi itseään ruokkiva negatiivinen kierre”, Sahi valittelee.

Pienpuun energiakäytön tuki säilyy ennallaan

Valtion rahoitus puuntuotannon kestävyyden ja pienpuun energiakäytön edistämiseen on vuoden 2013 budjetissa 79,7 miljoonaa, mikä vastaa kuluvan vuoden tasoa.

Mikäli uutta lainsäädäntöä pienpuun energiatuesta ei saada voimaan vuonna 2013, on MTK:n mukaan välttämätöntä, että vuoden 2013 budjettiin varattu määräraha siirretään kestävän metsätalouden rahoitusmomentille.

Lomituksesta ja teistä säästetään

MTK pitää valitettavana sitä, että myös lomitukseen esitetään leikkauksia.

Tämän lisäksi myös myelvakuutusmaksujen korotukset lisäävät talousahdinkoa muutenkin vakavassa kustannuskriisissä olevalla toimialalla.

MTK:n mukaan on niin ikään vahingollista, että yksityisteiden valtionapu nipistetään ennätysmäisen alhaiselle tasolle. Tämä vaikeuttaa erityisesti puunkuljetuksia Suomen harvaanasutuilla seuduilla.

JUKKA KOIVULA

JAANA KANKAANPÄÄ

Yhä useampi viljelijä uupuu työtaakan alla ja lopettaa. MTK kantaa huolta työssä jaksamisesta ja pitää valtiovarainministeriön leikkausesityksiä kohtuuttomina.

JÄRJESTÖT TYYTYMÄTTÖMIÄ

”Tieliikenteen olot lyödään laimin”

Valtiovarainministeriön talousarvioesitys ei estä teiden ja siltojen kunnon heikkenemistä, sanoo Suomen Tieyhdistyksen toimitusjohtaja **Jaakko Rahja**.

Miljardien korjausvelkaan on Rahjan mukaan puututtava.

”Huolestuttavaa, että tieliikenteen olot lyödään laimin Suomessa, joka on harvaan asuttu maa ja jossa liikkuminen ja kuljettaminen on muutoinkin kallista ja hankalaa.”

SAK kiittelee nuorisotakuuta

Keskusjärjestö SAK on tyytyväinen hallituksen sitoutumiseen nuorisotakuun toteuttamiseen. Myös työvoimapolitiikan määrärahojen kehitys kulkee oikeaan suuntaan.

Verottoman kilometrikorvauksen leikkaamista järjestö ei hyväksy. Samoin SAK:ta hiertää palkansaajien rahoitusosuuden nostaminen yksityisen hoidon Kela-korvauksissa.

SAK:n mukaan hallituksen on varauduttava elvytykseen, kun talouden huono tilanne alkaa näkyä työmarkkinoilla.

”Ansiotulojen verotus syyniin”

Veronmaksajain Keskusliiton toimitusjohtaja **Teemu Lehtisen** mukaan budjettiesitys painottaa veronkiristyksiä liikaa.

Lehtinen arvostelee ansiotuloverotuksen kiristämistä, joka painaa palkansaajien nettoansioiden ostovoimaa miinukselle ensi vuonna.

”Ansiotulojen verotusta kiristämällä otetaan tarpeettoman suuri riski itse syvennetystä taantumasta.”

”Vesien hyvää tilaa ei saavuteta”

Budjettiesitys ei auta saavuttamaan ympäristötavoitteita, kuten vesien hyvää tilaa 2015, luonnon köyhtymisen pysäyttämistä 2020 tai energia- ja ilmastotavoitteita 2020, arvostelee Suomen luonnonsuojeluliitto.

Liiton mukaan ympäristöhallinnon henkilöstön jatkuva vähentäminen uhkaa ympäristön tilaa.

Liitto kiittää metsiensuojelun rahoituksen etenemistä ympäristöministeriössä. Maa- ja metsätalousministeriön puolella metsien luonnonhoidon rahoja kuitenkin leikataan, vaikka metsätalouden tukia lisätään.

Yrittäjät vaativat alv-helpotuksia

Suomen Yrittäjien mukaan ensi vuoden alussa voimaantuleva arvonlisäveron korotus heikentää yritystoimintaa ja työllisyyttä, jos sitä ei lievennetä veron liukuvaa alarajaa nostamalla.

”Yrityksen liikevaihtoon perustuva täyden arvonlisäveron alaraja on nyt 22 500 euroa. Tämä raja tulisi nostaa 50 000 euroon, jotta pienten, erityisesti palvelualoilla toimivien yritysten kannattavuus ja mahdollisuudet työllistää säilyisivät kohtuullisena”, korostaa toimitusjohtaja **Jussi Järventaus**.

Akava vaatii rahaa koulutukseen

Akavan tuore puheenjohtaja **Sture Fjäder** vaatii, että budjettiriihessä on lisättävä panostusta koulutukseen ja osaamiseen.

Akavan mielestä koulutusketjun rahoituksen heikennykset ovat suuri virhe. Leikkaukset tulisi arvioida uudelleen.

TALOUSARVIOESITYS

Maa- ja metsätalouden leikkaukset

EU-komissio edellyttää, että Etelä-Suomen kansallisista tuista leikataan 12 miljoonaa euroa ensi vuonna.
Valtiovarainministeriön budjettiesitys leikkaa kansallisista tuista yhteensä 33 miljoonaa euroa.
Valtion rahoitus puuntuotannon kestävyyden ja pienpuun energiakäytön edistämiseen pysyy vuoden 2013 budjetissa nykyisellä tasolla eli 79,7 miljoonassa eurossa.
Budjetti jää selvästi Kansallinen metsäohjelma 2015:ssä riittäväksi arvioidusta tasosta.
Myel-vakuutusmaksuja korotetaan.
Myös lomitukseen on tiedossa leikkauksia.

Velka kasvaa 95 miljardiin

Budjetin kokonaissumma on 53,9 miljardia euroa, mikä on 1,4 miljardia euroa enemmän kuin vuoden 2012 varsinaisessa talousarviossa.
Budjettiehdotus on 6,6 miljardia euroa alijäämäinen.
Velka kasvaisi ensi vuonna yhteensä noin 95 miljardiin euroon.
Valtion verotulot kasvavat nettona noin 1,3 miljardia euroa.
Sopeutustoimet leikkaavat ensi vuonna nettona menoja vajaa 400 miljoonaa euroa eri hallinnonaloilta.

POLIITIKOT ERIMIELISIÄ

Urpilainen saa SDP:n tuen

SDP:n puheenjohtaja **Jouni Backman** kiittelee hallitusta luottamuksen arvoisesta toiminnasta. Hänen mukaansa valtiovarainministeri **Jutta Urpilaisen** (sd.) linjakas, vakaa ja päättäväinen toiminta on herättänyt luottamusta.

”Nyt tarvitaan luottamusta lisääviä toimia. Valtiovarainministerin budjettiesitys on tältäkin osin hyvä. Aiemmin sovitussa pysyminen on juuri nyt parasta vakauden ja luottamuksen vahvistamista”, Backman sanoo.

Tulevassa budjettiriihessä sosiaalidemokraatit nostavat riittävät ja laadukkaat vanhuspalvelut tärkeimmäksi asiaksi.

Keskusta: Säästöjä yrittäjyydestä

Keskustan puheenjohtaja **Juha Sipilä** pahoittelee, että hallituksen budjetti ei anna mainittavia eväitä suomalaisen yrittäjyyden kannustamiseen ja työpaikkojen luomiseen. Hän peräänkuuluttaa perusteluita kilometrikorvausten leikkauksiin, jotka koskevat erityisesti maaseutuyrittäjiä.

”Budjetti sisältää joitakin oikeansuuntaisia toimenpiteitä, vaikkakaan ei riittäviä. Tämä ei kuitenkaan ole uutta, sillä kotimaan asioiden laiminlyöminen ja päämäärätietoisuuden puute on jo pidempään näkynyt hallituksen toiminnassa”, Sipilä toteaa.

Keskustan varapuheenjohtaja **Annika Saarikko** on pettynyt sosiaali- ja terveysministeriön budjettiesitykseen.

”Hallitus näköjään keskittyy nokittelemaan vanhusten asioilla ja pohtimaan, kuka jää kenenkin jalkoihin. Selvää on ainakin, että lasten ja perheiden asiat ovat tallautuneet jalkoihin.”

Kristilliset puoltavat esitystä

Kristillisdemokraattisen eduskuntaryhmän puheenjohtajan **Peter Östmanin** mielestä talousarvioehdotus on hyvä pohja tuleville budjettineuvotteluille.

”Ehdotus on johdonmukainen ja linjassa kehysriihessä sovittujen päätösten kanssa. Esitys osoittaa, että istuva hallitus tekee pitkäjänteistä ja johdonmukaista työtä.”

Myös kristillisdemokraatit nostavat vanhustenpalvelut yhdeksi tärkeimmäksi teemaksi tulevaan talousarviokäsittelyyn.

SDP vaatii hoitajamitoitusta lakiin

Valtionosuuksien leikkaukset tuovat veronkorotuspaineita

Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä vaatii sitovia hoitajamitoituksia tekeillä olevaan vanhuspalvelulakiin.

Ryhmä tukee peruspalveluministeri **Maria Guzenina-Richardsonin** (sd.) esitystä, että henkilöstömitoitukset on otettava käyttöön jo ensi kesänä ja tähän tarvittavat määrärahat on turvattava budjettiriihessä.

SDP:n puheenjohtaja, valtiovarainministeri **Jutta Urpilainen** ei ryhtynyt torstaina arvioimaan, mitä uudistus maksaa.

Myös vasemmistoliitto ja kristillisdemokraatit tukevat hoitajaminimiä.

Kunnissa veronkorotuspaineita

Kuntaliiton mielestä tilanne on kuntien näkökulmasta erittäin huolestuttava. Tehtävät lisääntyvät, mutta valtionosuuksia leikataan.

”Valtionosuuksien leikkaukset eli peruspalvelujen rahoitus on suurin valtion yksittäisistä leikkauskohteista tällä vaalikaudella”, Kuntaliiton varatoimitusjohtaja **Timo Kietäväinen** toteaa.

Leikkaukset tuovat Kietäväisen mukaan laskennallisesti kunnallisveron korotuspaineita erityisesti maaseutukuntiin.

Vaikka kaikilta kunnilta otetaan valtionosuuksista pois asukasta kohden samansuuruinen summa, maaseutukunnissa veroprosenttia joudutaan korottamaan keskimääräistä enemmän. Näin valtionosuuksien menetys saadaan korvattua.

Tämä johtuu siitä, että maaseutukunnissa verotettavat tulot asukasta kohti ovat yleensä keskimääräistä pienemmät.

Henkilöstömitoitukset vanhusten laitoshoidossa ovat aika hyvällä tasolla.

TIMO KIETÄVÄINEN

Jätetulot jäävät valtiolle

Vanhuspalvelulain mahdolliset henkilöstömitoitukset eivät välttämättä maaseutukuntia hetkauta. ”Maaseutukunnat ovat jo kohdanneet ikääntymisen. Henkilöstömitoitukset vanhusten laitoshoidossa ovat aika hyvällä tasolla.”

Vanhuspalvelulain lisäksi kunnille tulee koko joukko muita tehtäviä. Valtiovarainministeriö esittää budjettiehdotuksessaan, että yksityistieavustuksia leikataan voimakkaasti.

”Se lisää automaattisesti paineita lisätä kuntien tukea yksityisteille. Tämä kohdistuu erityisesti maaseutukuntiin”, sanoo Kietäväinen.

Valtio ei myöskään lisää joukkoliikenteen tukea, joten kuntien paineet tuen kasvattamiseen lisääntyvät.

Kuntaliitto on myös pettynyt, että jäteveron tuottoa, noin 90 miljoonaa euroa vuodessa, ei siirretä valtiolta kunnille.

PAULA TAIPALE

Ilmatieteen laitoksen säätiedot vapautuvat yleiseen käyttöön

Ilmatieteen laitoksen tuottamat säähavainnot ja tutkatiedot muuttuvat ensi vuonna maksuttomiksi. Ne vapautuvat siten kansalaisten ja yritysten käyttöön, minkä toivotaan tuottavan uusia tuotteita ja palveluita.

Käytännössä tämä tarkoittaa kansallisia tietovarantoja: säätutkien tietoja ja meidän normaaleja sää- ja salamahavaintoja.

Jatkossa vapautuvat mahdollisesti myös lentokenttien säähavainnot, täsmentää Ilmatieteen laitoksen säästä ja turvallisuudesta vastaava johtaja **Juhani Damski**.

”Joitakin säämalleja sekä satelliittihavaintoja ei voida toistaiseksi jakaa, koska ne ovat kansainvälisiä.”

Päätös liittyy hallitusohjelmaan kuuluvaan linjaukseen, jolla parannetaan julkisen sektorin digitaalisten tietoaineistojen saatavuutta ja uudelleenkäyttöä. Aiemmin on jo vapautettu Maanmittauslaitoksen maastotiedot, jotka siirtyivät avoimiksi keväällä.

Myös EU:ssa on samanlainen tavoite, joten Damski sanoo avoimen säädatan määrän kasvavan sitä mukaa, kun asia etenee Euroopassa.

”Mihin kaikkeen säätä voikaan käyttää”

Tietojen vapautus ei uhkaa Juhani Damskin mukaan Ilmatieteen laitoksen kaupallisten ja turvallisuuspalvelujen tuotantoa.

Näemme tämän päinvastoin tervetulleena asiana. Säätieto on kansallista pääomaa, ja sitä voidaan nyt lähteä hyödyntämään ihan uudella tavalla, hän uskoo.

Damski sanoo, että varsinkin MT:n lukijoissa on paljon ihmisiä, joiden kaikelle tekemiselle sää ja ilmasto ovat ratkaisevassa asemassa. ”Olemme innostuneita, kun vapaan tiedon ansiosta saadaan uudenlaisia tekijöitä. Voisin kuvitella, että ainakin maataloussektorilla on paljon asioita, jotka eivät ole meille juolahtaneet mieleenkään.”

Liikenne- ja viestintäministeriö ehdottaa budjettisuunnitelmissaan, että Ilmatieteen laitokselle osoitetaan 5,6 miljoonan euron lisärahoitus tietojen maksuttomuuden kompensoimiseksi. Osa siitä olisi valtionhallinnon sisäisiä siirtoja.

Valtiovarainministeriö ehdottaa ensi vuoden osuudeksi vain noin 2,4 miljoonaa perustellen asiaa sillä, että tiedot vapautuvat vaiheittain.

Damski vahvistaa, että palvelut avautuvat vaiheittain, kunhan tietojen jakamiseen sopiva verkkopalvelu on ehditty saada käyttöön.

”Pyrimme avaamaan tiedot niin pian kuin mahdollista. Koska tietoaineistot ovat valtavan isoja, on haaste, miten ne saadaan jaettua järkevässä muodossa niin käyttäjien kuin laitoksen tietovarantojen kannalta.”

KAIJALEENA RUNSTEN